UMHVERFISSTOFNUN

Stjórn vatnamála og ráðgjafanefndir

UMHVERFISSTOFNUN

Löggjöfin um stjórn vatnamála

Heiðrún Guðmundsdóttir

verkefnisstjóri

http://vatn.is

Ný löggjöf um stjórn vatnamála árið 2011

UMHVERFISSTOFNUN

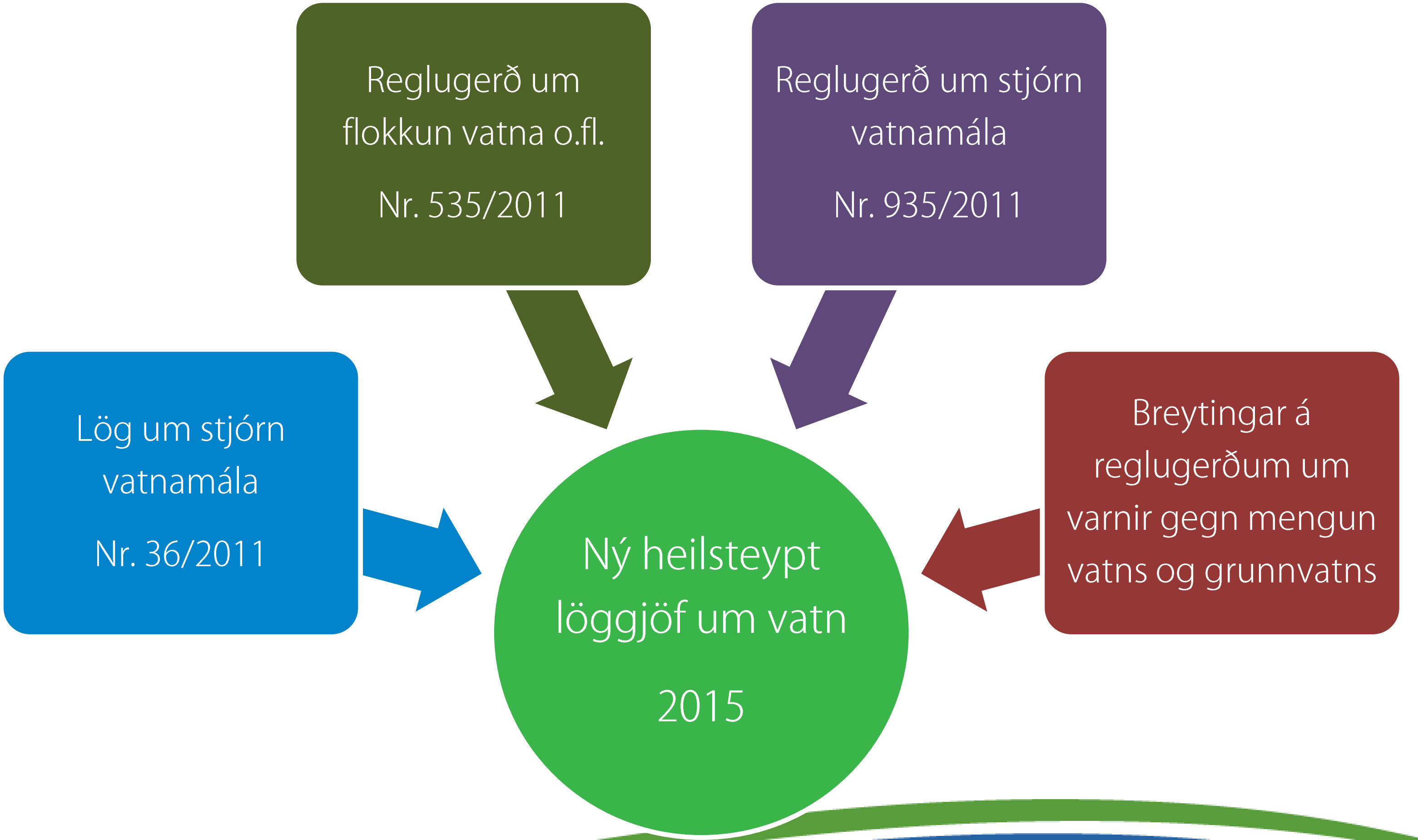

Markmið laga um stjórn vatnamála

UMHVERFISSTOFNUN

- Að vernda vatn og vistkerfi þess, hindra frekari rýrnun vatnsgæða og bæta ástand vatnavistkerfa til þess að vatn njóti heildstæðrar verndar.
- Að stuðla að sjálfbærri nýtingu vatns og langtímavernd vatnsauðlindarinnar.
- Markmiðum náð með vatnaáætlun fyrir allt landið.

Stjórn vatnamála

UMHVERFISSTOFNUN

- Vatnaráð – skipað fimm fulltrúum
- Vatnasvæðisnefndir (fjórar)
- Ráðgjafanefndir (tvær)
  - Fagstofnana og eftirlitsaðila
  - Hagsmunaaðila og almennings
- Umhverfisstofnun er samræmingaraðili og sér þeim fyrir starfsmanni

Samstarf

UMHVERFISSTOFNUN

- Samningar við samstarfsstofnanir
  - Veðurstofa Íslands
    - Flokkun vatnshlota og eiginleikagreining
    - Upplýsingakerfi
  - Veiðimálastofnun
    - Vistfræðileg flokkun vatnshlota
  - Hafrannsóknastofnunin
    - Flokkun strandsjávar
  - Orkustofnun
    - Flokkun grunnvatns

Hvað er vatn skv. skilningi laganna?

- Vatn er allt yfirborðsvatn og grunnvatn
  - ár (straumvötn)
  - stöðuvötn
  - árósar og sjávarlón
  - strandsjór (út að 1 sjómílu út frá grunnlínu landhelginnar)
  - jöklar
  - grunnvatn

Nýyrði: Vatnshlot

UMHVERFISSTOFNUN

Eining vatns, s.s. allt vatn sem er að finna í einu stöðuvatni, á eða strandsjó.

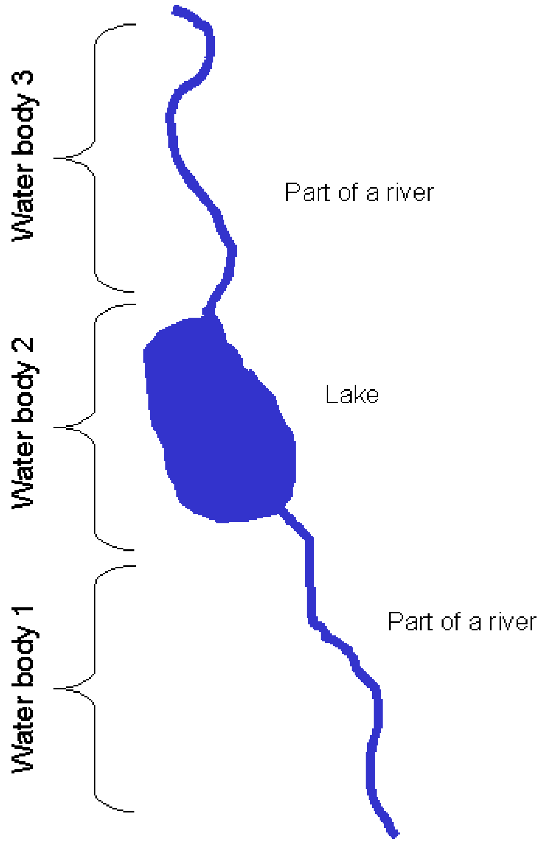

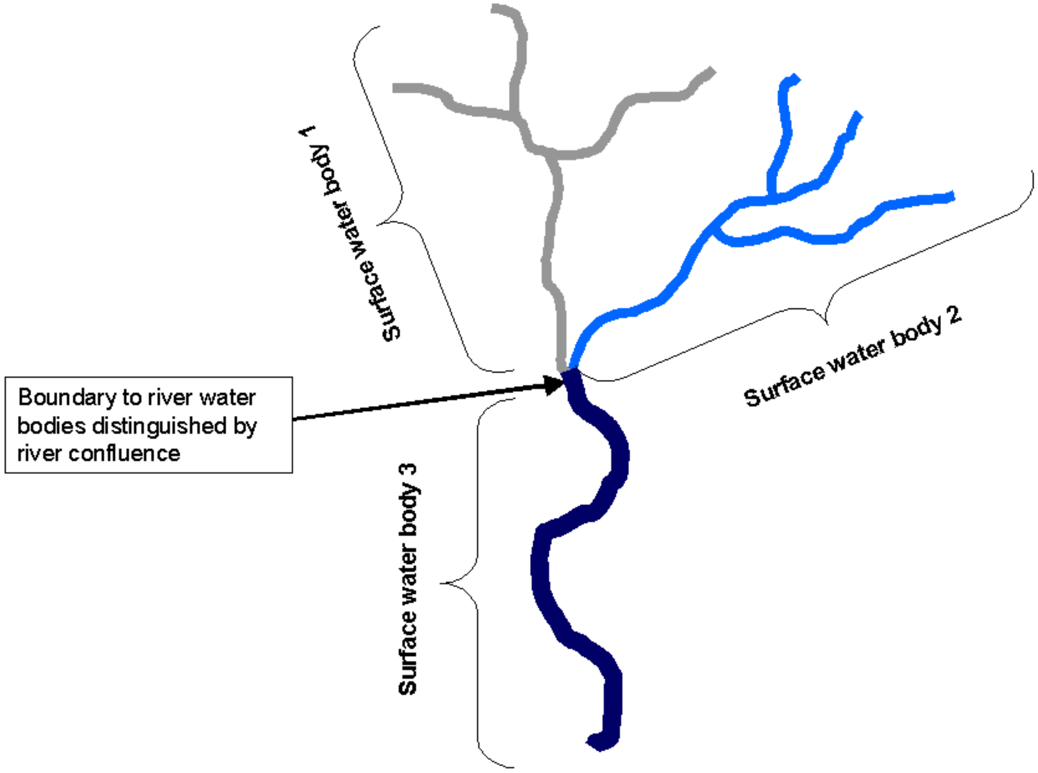

Skilgreind vatnshlot

UMHVERFISSTOFNUN

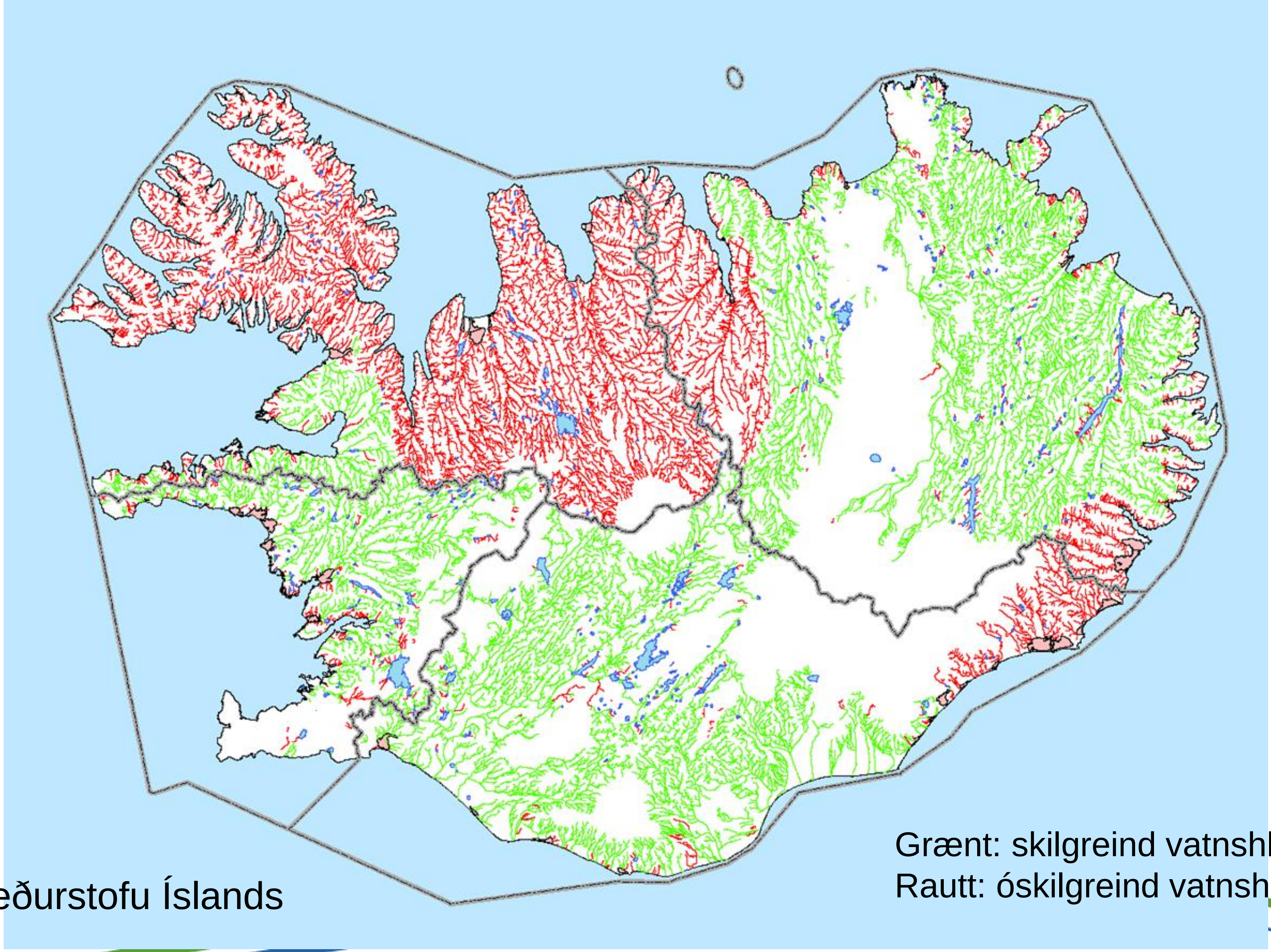

Grænt: skilgreind vatnshlot
Rautt: óskilgreind vatnshlot

Frá Veðurstofu Íslands

Grunnvatn á Íslandi

UMHVERFISSTOFNUN

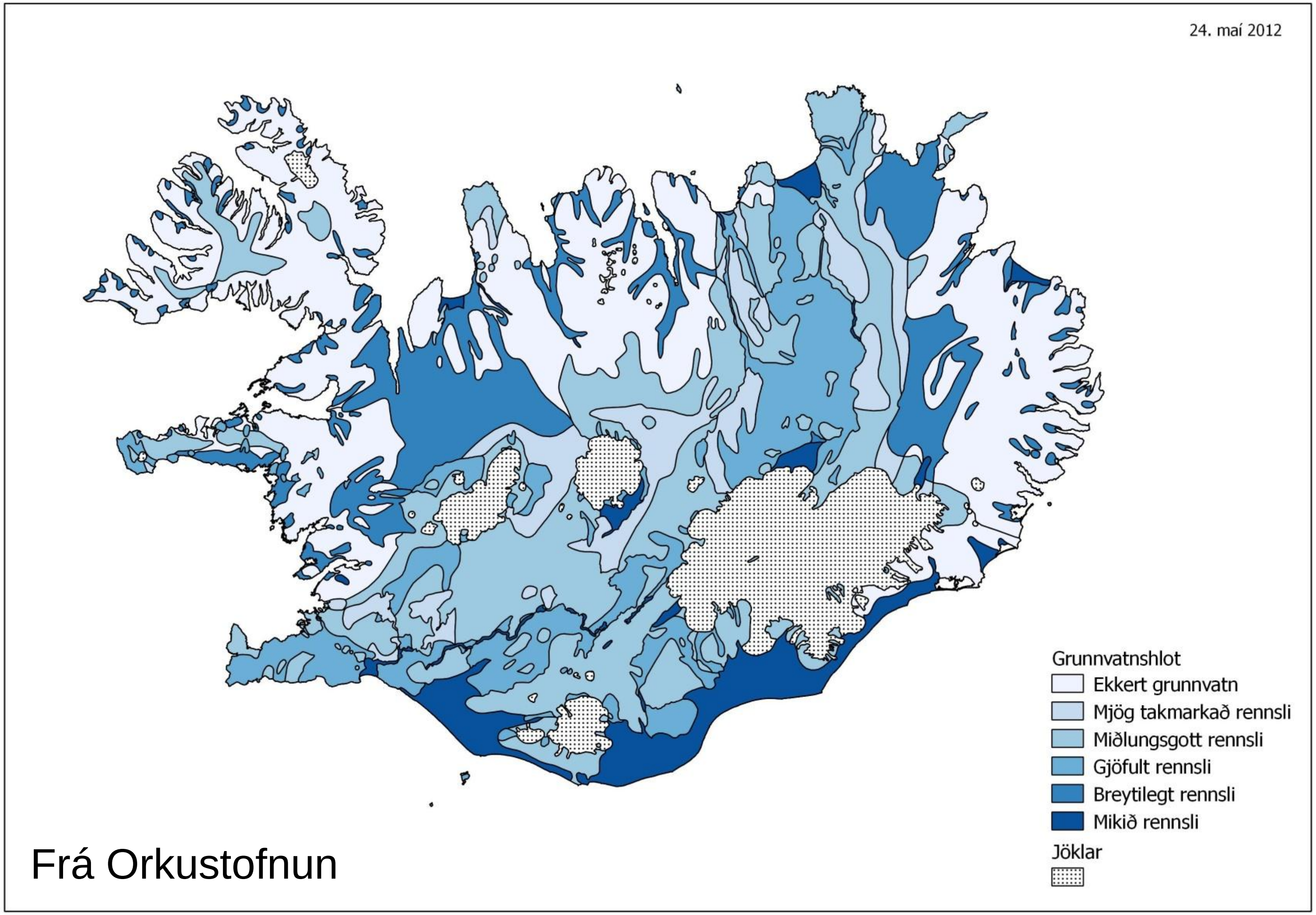

Frá Orkustofnun

Ítrekunarferli við flokkun

UMHVERFISSTOFNUN

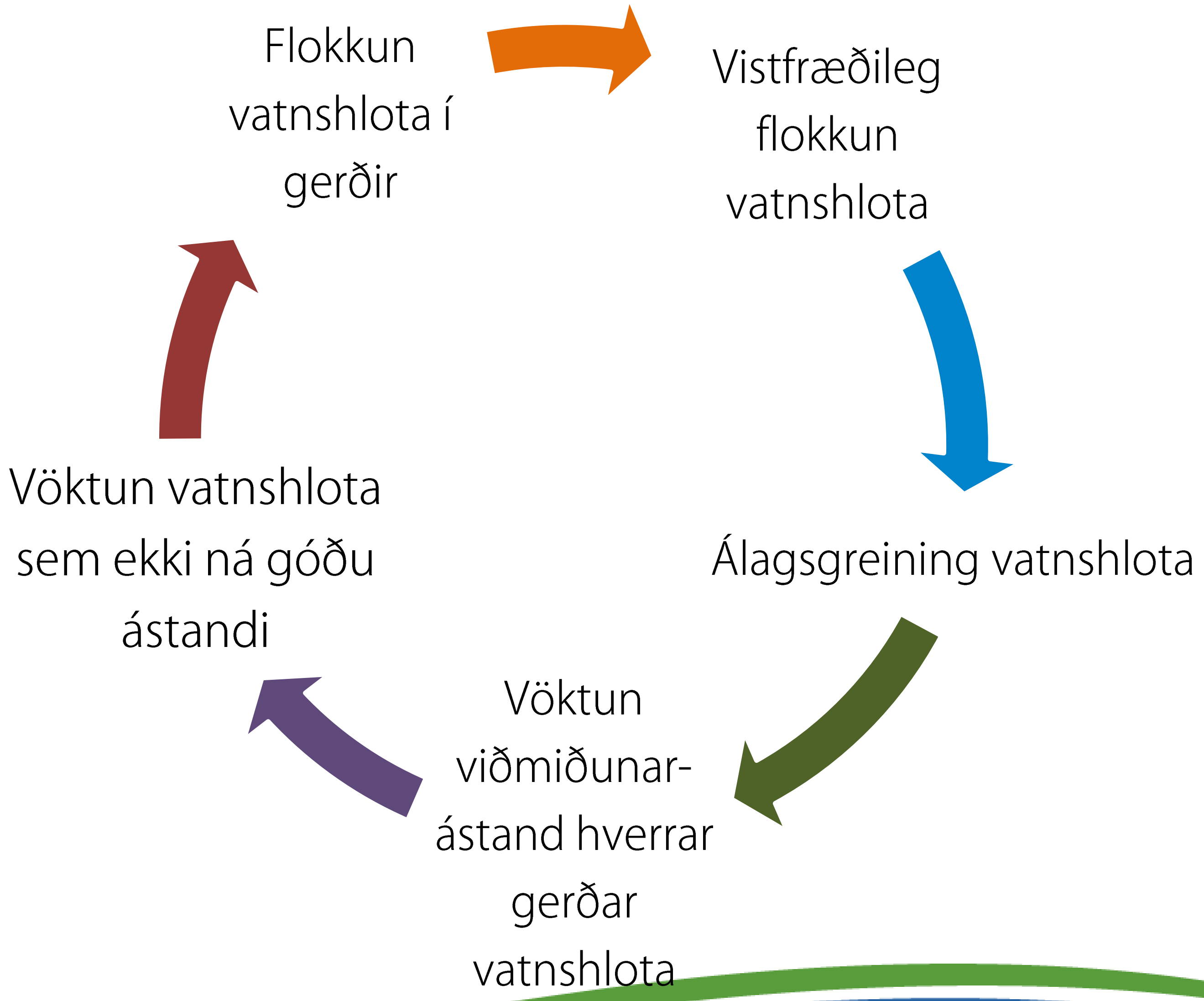

Áfangar til að ná árangri

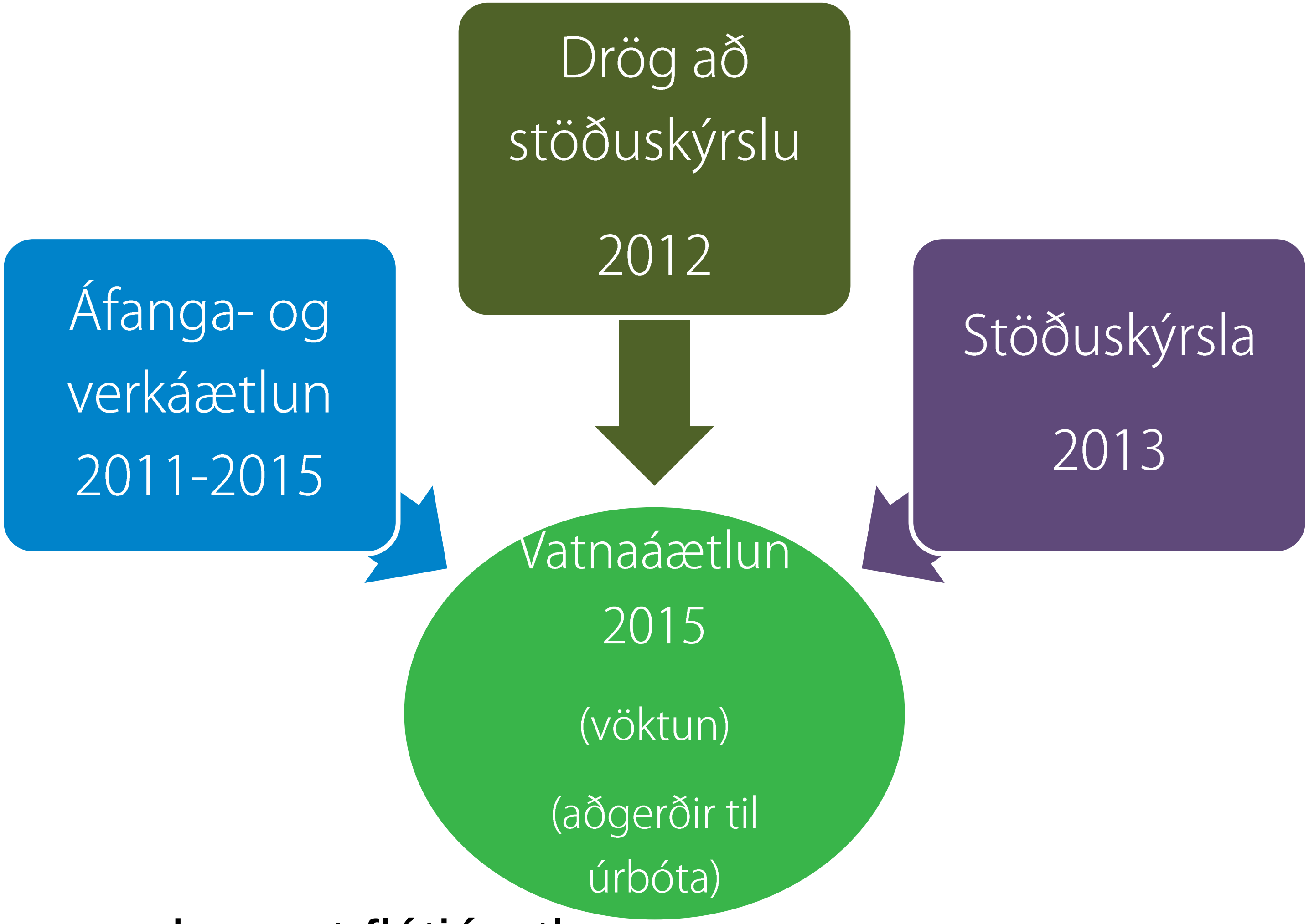

Unnið er samkvæmt flýtiáætlun.

Vatnaáætlun – til hvers?

UMHVERFISSTOFNUN

Aðgerðaráætlun og samræmd vöktunaráætlun

Vöktunaráætlun er hluti af vatnaáætlun

UMHVERFISSTOFNUN

Yfirlits-vöktun
- Yfirlitsvöktun fyrir viðmiðunaraðstæður hverrar gerðar vatnshlota.

Aðgerða-vöktun
- Þar sem vistfræðilegt- eða efnafræðilegt ástand vatnshlots er ekki viðunandi og úrbóta er þörf.

Rannsókna-vöktun
- Eftir mengunarslys.
- Þegar uppruni mengunar er óþekktur.

Núverandi vöktun haldið áfram þar til ný áætlun hefur verið samþykkt.

Stjórnvöld og aðrir þátttakendur

UMHVERFISSTOFNUN

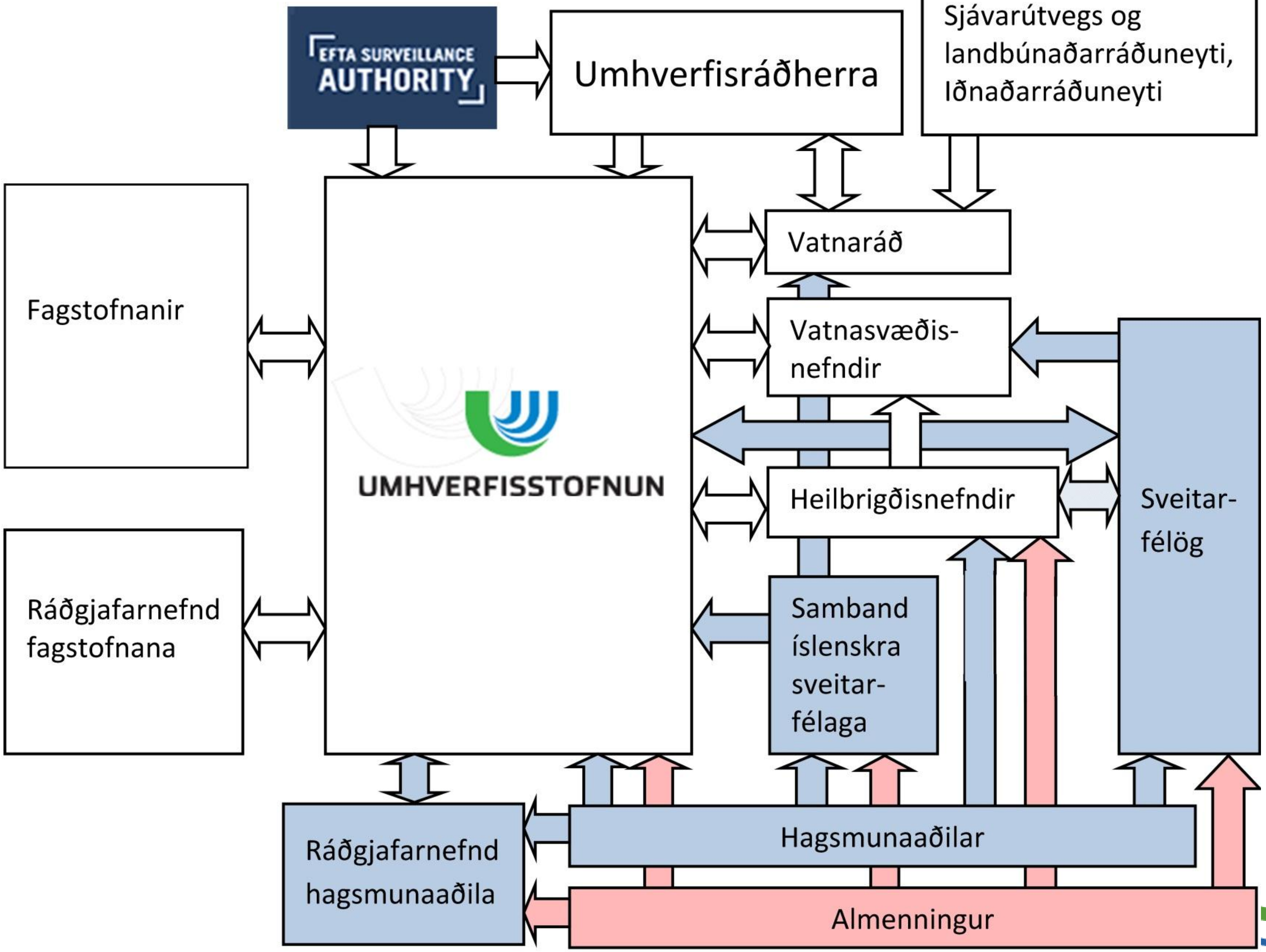

Nytsamar vefslóðir

- http://vatn.is
- www.vannportalen.no
- http://www.vannportalen.no/enkel.aspx?m=31151
- http://vann-nett.nve.no/statistikk/
- http://www.sepa.org.uk/water.aspx

UMHVERFISSTOFNUN

Áfanga- og verkáætlun fyrir gerð vatnaáætlunar 2011-2015

Tryggvi Þórðarson

UMHVERFISSTOFNUN

Áfanga- og verkáætlun

- Áfanga- og verkáætlun er tímasett áætlun um gerð Vatnaáætlunar sem er meginstjórntæki við stjórn vatnamála og lokafurð á innleiðingarferli hins nýja stjórnkerfis vatnamála
- Umhverfisstofnun annast gerð hennar í samræmi við lög um stjórn vatnamála

Tilgangur áfanga- og verkáætlunar

UMHVERFISSTOFNUN

- Að gera grein fyrir megindráttum vinnuferlisins við gerð vatnaáætlunar
- Að upplýsa um tímasetningar og opinberar kynningar og samráð í ferlinum
- Að kynna stjórnvöld vatnamála og hlutverk þeirra
- Stuðla að sameiginlegum skilningi og minnka hættu á ágreiningi síðar
  - Allir dragi vagninn í sömu átt
  - Svipaðar væntingar verði til vatnaáætlunarinnar, þýðingar hennar og notkunar

Frumdrög að áfanga- og verkáætlun

- Frumdrög voru send til umsagnar nokkrum þeim stofnunum sem talið var að helst gætu lagt til málanna
  - Veðurstofa Íslands, Háskóla Íslands, Orkustofnun, Skipulagsstofnun, Hafrannsóknarstofnun, Veiðimálastofnun, Náttúrufræðistofnun, Samband íslenskra sveitarfélaga og Heilbrigðiseftirlit Kjósarsvæðis.
- Athugasemdir sem bárust voru notaðar við áframhaldandi vinnu við drögin

Drög að áfanga- og verkáætlun

- Lögformleg kynning á drögum að áfanga- og verkáætlun fór fram frá 3. nóv. 2011 til 2. maí 2012
  - Vefsíða Umhverfisstofnunar og www.vatn.is
  - Mjög margir fengu auk þess tölvupóst um málið
- Kynningunni var ætlað að stuðla að aðkomu almennings og hagsmunaaðila að mótun vinnunnar
- Athugasemdir bárust frá 4 aðilum, þar af gerðu tveir þeirra eina athugasemd en hinir tveir (Veiðimálastofnun og Veðurstofa Íslands) fjölmargar

UMHVERFISSTOFNUN

Lokagerð áfanga- og verkáætlunar

- Mat á framkomnum athugasemdum og endurskoðun draganna stendur yfir. Að því loknu verður áætlunin gefin út og hún kynnt ásamt greinargerð um endurskoðunina
- Vonast er til að lokagerðin liggi fyrir ekki seinna en í október nk.

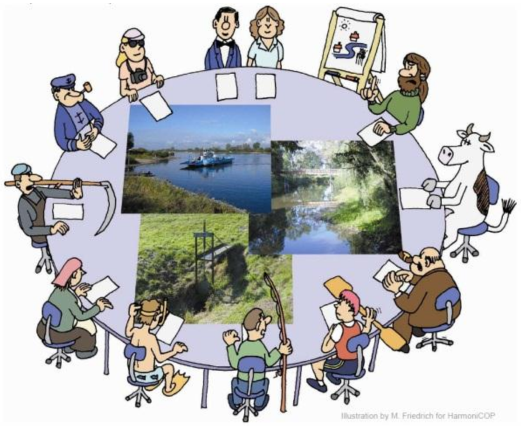

UMHVERFISSTOFNUN

Starf vatnasvæðanefnda og aðkoma ráðgjafanefnda

Jóhanna Björk Weisshappel
Formaður vatnasvæðanefnda

Íslandi skipt í fjögur vatnasvæði

Vatnaskil ráða yfirleitt skiptingunni

UMHVERFISSTOFNUN

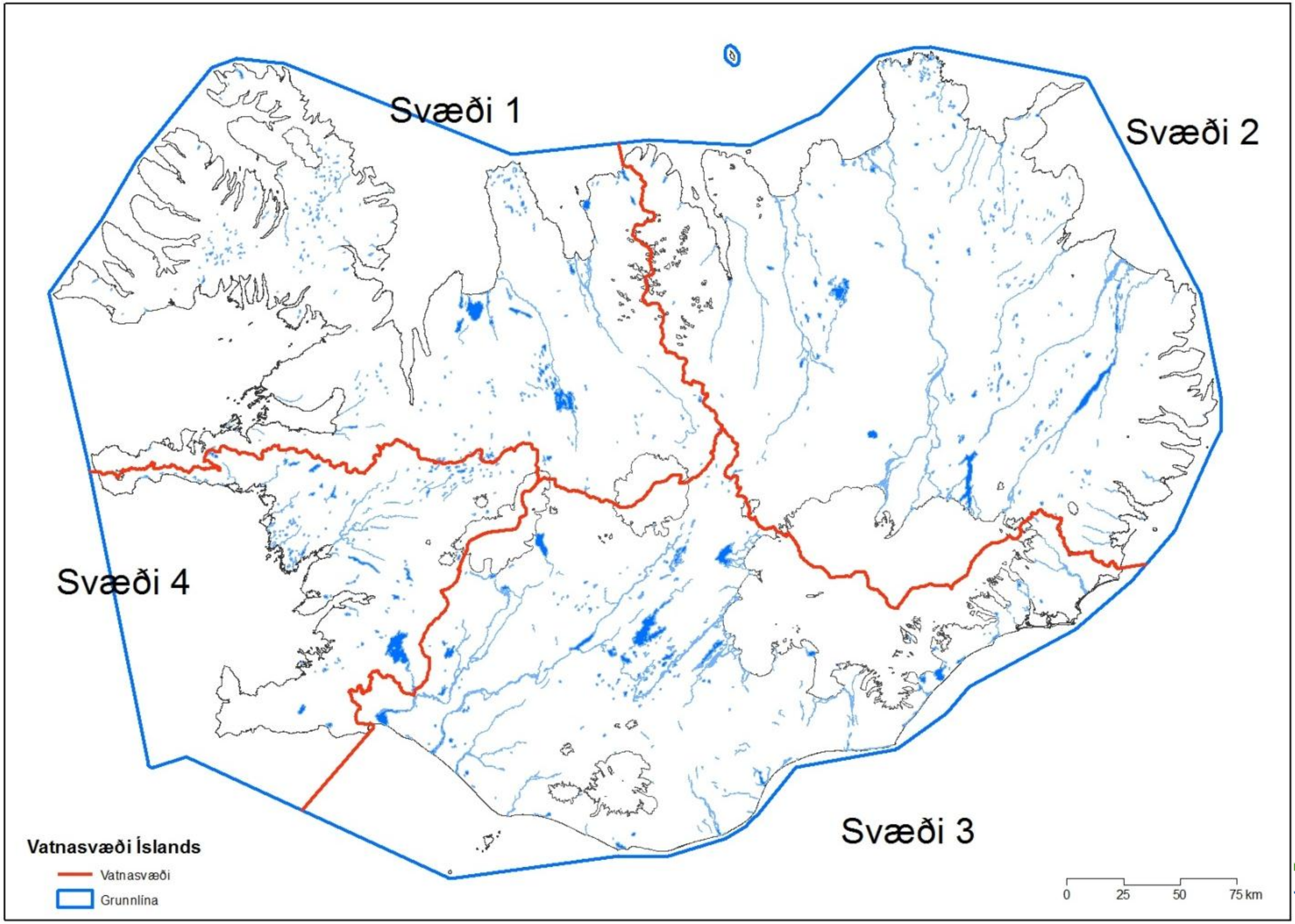

Mörk vatnasvæða, HES og stjórnsýslu

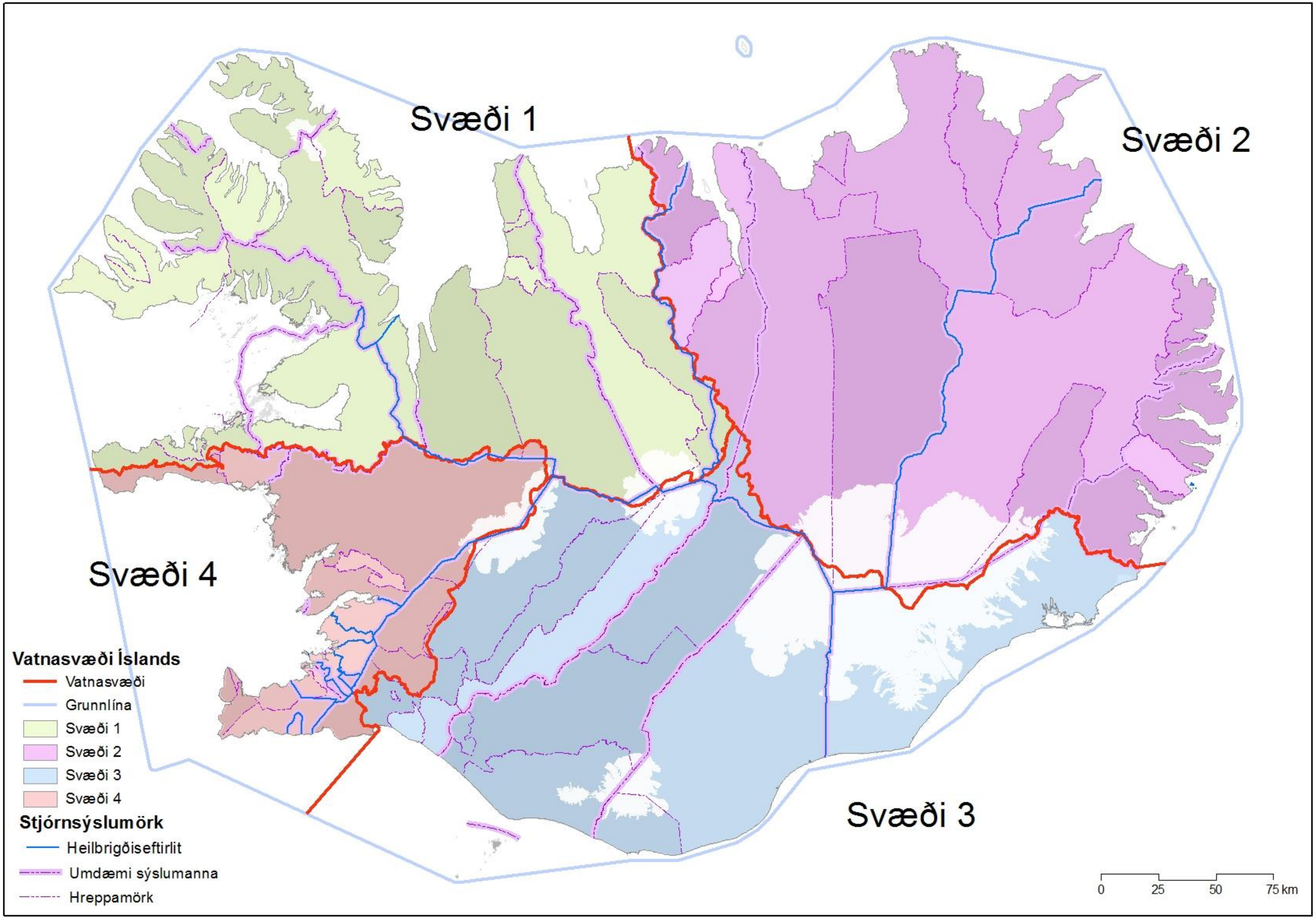

Fulltrúar í vatnsvæðanefndum Skipaðar í janúar 2012

UMHVERFISSTOFNUN

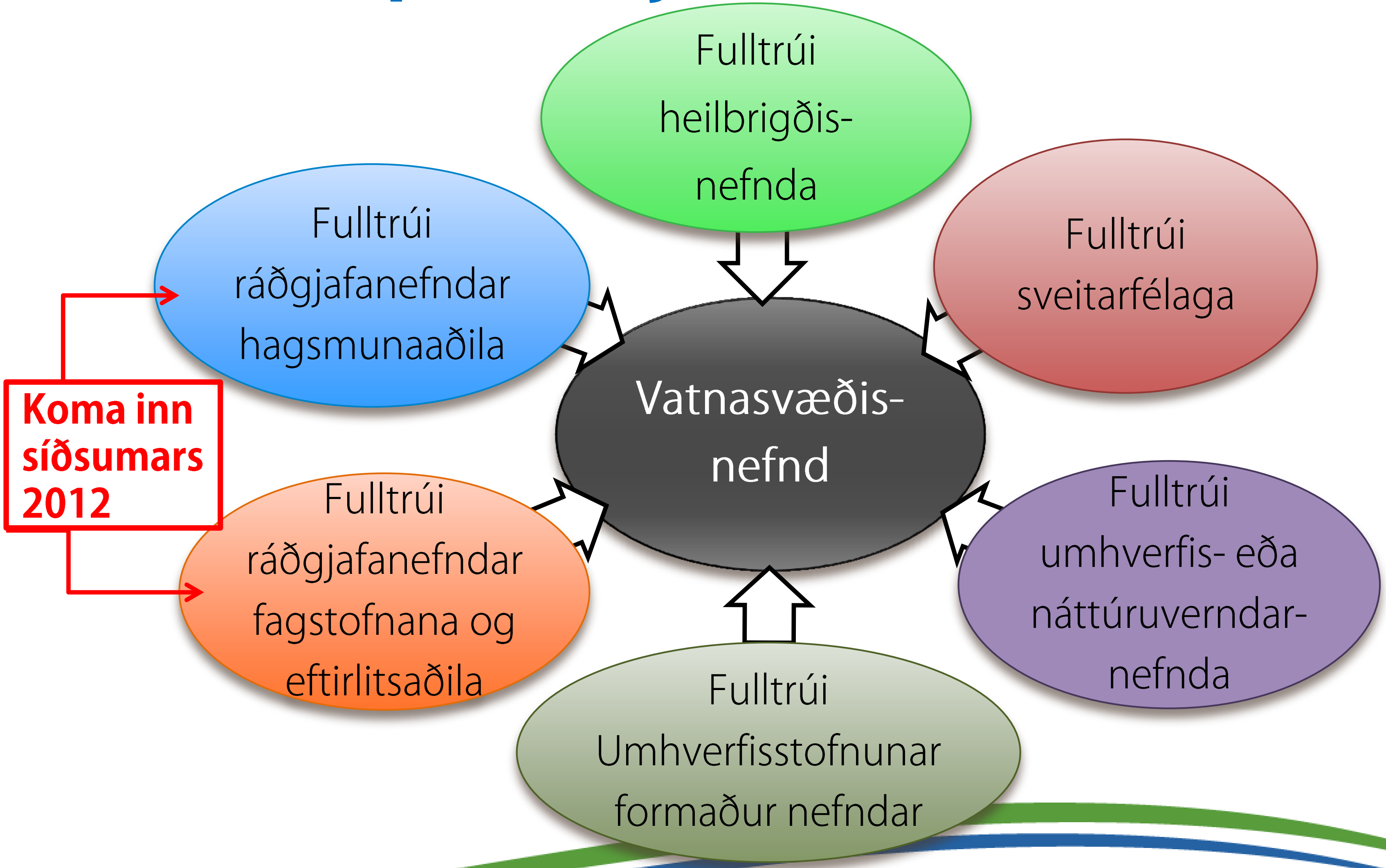

Fundir í vatnasvæðanefndum 2012

UMHVERFISSTOFNUN

Janúar - apríl

- Alls 4 kynningarfundir
- Reykjavík, Hólmavík, Egilsstöðum, Selfossi

Apríl - maí

- Alls 9 vinnufundir
- Vatnasvæðum skipt upp
- Fundir heima í héraði

September

- Einn fundur á hverju vatnasvæði
- Áhersla á álagssvæði

Vinnufundur haldinn á Hólmavík 11. apríl.

Starf vatnasvæðanefnda 2012

UMHVERFISSTOFNUN

- Vor-sumar 2012: Fulltrúar aðstoðað Umhverfisstofnun við álagsgreiningu á vatn (ferksvatn og strandsjór)
  - Álagsgreining: Mat á álagi og áhrifum mengunar frá þéttbýli og starfsemi manna á vatn.
  - Álagsgreining er nú langt komin (vantar uppl. frá HES). Er grunnurinn í stöðuskýrslu fyrir landið og fyrsti hluti vatnaáætlunar.
- September 2012: Fulltrúar mun fara yfir drög að stöðuskýrslu (UST er að útbúa).

Efni stöðuskýrslu
skv. 23. gr. laga 36/2011

UMHVERFISSTOFNUN

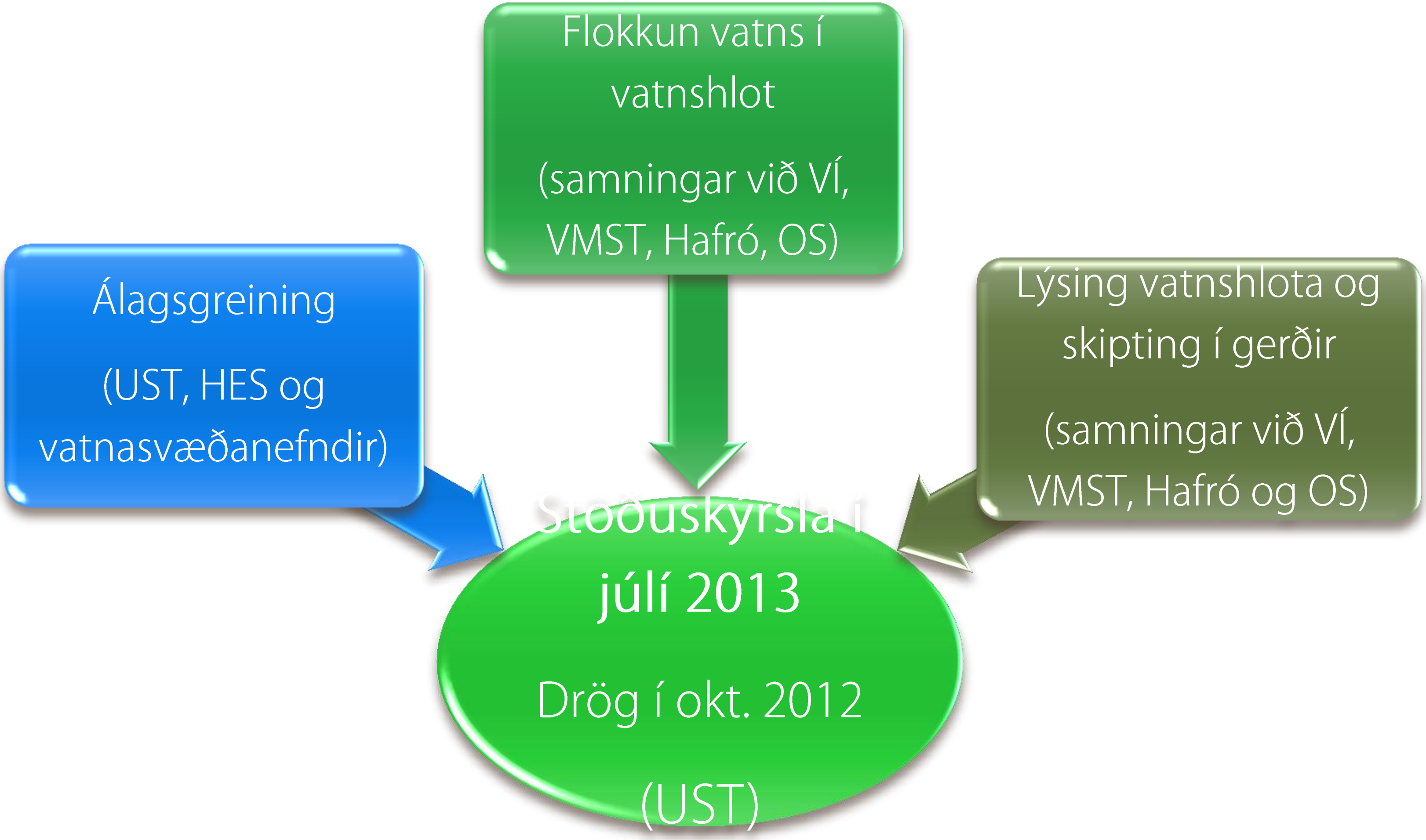

Drög í kynningu frá okt. 2012 til apr. 2013

Vinnufyrirkomulag í vatnasvæðanefndum

- Við upphaf álagsgreiningar (vor 2012): Unnið með lista yfir þéttbýli og mengandi starfsemi á vatnasvæðum (UST)
  - Viðbótar upplýsingar frá fulltrúum, heimafólki
  - Fleiri álagsvaldar, mengunarvandamál.
- Eru líkur á verulegum neikvæðum áhrifum í viðtaka/vatnshloti?
- Mat lagt á hvort vatnshlot sé undir álagi (hvort standist umhverfismarkmið um gott ástand).
- Heimavinna vor og sumar (öflun gagna, samræming, yfirlestur).

Aðkoma ráðgjafanefnda

UMHVERFISSTOFNUN

- Í hverri vatnasvæðisnefnd skal vera einn fulltrúi frá hvorri ráðgjafanefnd sbr. 6. gr. reglug. 935/2011.
- Gert er ráð fyrir þeim á fund á viðkomandi vatnasvæði í september.
- Kynni sér áður vinnu nefndarinnar, einkum álagsgreiningu og drög að stöðuskýrslu.

Starf vatnasvæðanefnda 2013-2014

að lágmarki einn fundur á ári

- Koma að gerð tillögu að umhverfismarkmiðum fyrir vatnasvæðin um að ná allsstaðar góðu ástandi vatns.
- Aðstoða UST við gerð aðgerðaráætlunar til að ná umhverfismarkmiðum:
  - Hvaða aðgerða er þörf á vatnsvæðinu?
  - Forgangsröðun aðgerða.

UMHVERFISSTOFNUN

Starfshættir og verklag ráðgjafarnefnda

Tryggvi Þórðarson

Vinnufyrirkomulag

UMHVERFISSTOFNUN

- Hlutverk: Veita ráðgjöf til Umhverfisstofnunar og vatnaráðs um atriði skv. lögum um stjórn vatnamála
- Skipulag: Kjósa sér formaður og varaformann
- Framkvæmd: Umhverfisstofnun leggur til starfsmann til að hafa umsjón með starfi hvorrar nefndar fyrir sig
  - Verkefni hans snúa fyrst og fremst að umsýslu vegna funda. Ekki er t.d. gert ráð fyrir að hann beri ábyrgð á skýrslugerð á vegum nefndanna
- Að öðru leyti þurfa nefndirnar að móta sér vinnufyrirkomulag

UMHVERFISSTOFNUN

Fundir

- Fundir eftir þörfum.
- Formaður boðar fundi.
- Einn fundur á ári er lágmark.
- Fundaáætlun.
- Nefndirnar setji sér einnig verklag um hverning skuli standa að öðum fundum en þeim sem eru fyrirfram ákveðnir

UMHVERFISSTOFNUN

Verkefni 1. fundar

- Formaður og varaformaður eru kosnir á 1. fundi.
- Til hans er boðað af starfsmanni Umhverfisstofnunar.
- Á þeim fundi þarf einnig að kjósa fulltrúa ráðgjafarnefnda í vatnasvæðisnefndum
- Verklag funda og ráðgjafar

Undirhópar

- Setja má á fót undirhópa sem starfa á milli funda*
  - Stýrihópar til að tryggja framkvæmd starfs nefndanna. Sjá um framkvæmd nefndarmála á milli funda
  - Vinnuhópar um ákveðin verkefni, t.d. vegna flokkunar vatns, álagsgreiningar, gerðar vöktunaráætlunar eða skýrslugjafar
- Þeir sem tilnefndu fulltrúa í ráðgjafanefndirnar bera sjálfir kostnað af setu þeirra í nefndinni

* r nr 935/2011

Verkefni

- Ráðgjafarnefnd hagsmunaaðila:
  - Skal vera til ráðgjafar um málefni sem samtök þeirra helga sig
- Ráðgjafarnefnd fagstofnana og eftirlitsaðila:
  - Skal leggja fram upplýsingar um hvaða gögn liggja fyrir hjá stofnunum. Væntanlega einnig ræða þau og greina m.t.t. notkunar.
  - Skal leggja fram nauðsynleg gögn vegna vinnu við gerð áætlana (vöktunaráætlun, aðgerðaráætlun og vatnaáætlun)
  - Fulltrúar í ráðgjafarnefndinni skulu vera til ráðgjafar um þau málefni sem stofnanir þeirra helga sig, sbr. skipunarbréfið

Samráð Ust við nefndirnar

- Umhverfisstofnun skal hafa náið samráð við bæði vatnasvæðis- og ráðgjafarnefndir vegna tillagna um vatnaáætlun, aðgerðaáætlun og vöktunaráætlun*
- Opið og skýrt gagnaflæði er nauðsynlegt
  - Gögn sett á vefsvæði eða sent með t-pósti
- Hugsanlega mætti koma á sérstökum fundum stofnunarinnar og formanna tíðar en skv. fastri fundaáætlun. Formenn meti svo hvenær tímabært sé að kalla nefndina saman til að fjalla um tiltekna áætlun

* 9. gr. l nr 36/2011 og 7. gr. r nr 935/2011